

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:
Egy évre 160; félévre 80; negyedévre 45 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3–5 óráig.

Biblioteca Universităţii Cluj.

Ujabb fordulat a magyar tagozat ügyében.

A Magyar Párt gyergyószentmiklósi nagygyűlése után dr. Gyárfás Elemér Bukarestbe utazott bizonyos kisebbségi kérdések megtárgyalása végett. A tárgyalások folyamán ismételt felvetődött a gyergyószentmiklósi liceum magyar tagozatának ügye is, amelyben már Görög Joachim szenátor, többszöri bukaresti tárgyalásai folytán, olyan eredményeket ért el, hogy az illetékes miniszterium engedélyezte az újbóli megnyitását, amennyiben legalább 35 tanuló beiratkozik a tagozatra.

A beiratkozás ezt a létszámot felülmultra és az államtitkár Oteleseanu a legjobb indulattal ígérte meg támogatását szenátorunknak.

Sötét kezek azonban időközben valótlan információkat küldtek a miniszteriumba s dr. Gyárfás szenátor sürgetésére az államtitkár elzárkózott előző ígérete elől és a döntést a miniszter urra bízta, aki, a beküldött rosszhiszemű jelentés alapján, kedvetlenül döntött e kérdésben, amit annak idején a Brassói Lapok meg is írt.

A miniszter ur azonban rájött arra, hogy az információ rosszhindulatú volt s hogy a miniszteriumban bentülő régi tisztviselők tendenciózusan, politikai fogásból gáncsot akarnak vetni az Averescu kormány konszolidáló munkássága elé és így a kedvetlenül döntés visszavonását határozta el.

Különösen Goga Octavián miniszter ur szállott sikra a kisebbségi iskola-kérdésekben és ő volt az első, aki belátta azt, hogy az egyszer engedélyezett magyar tagozat újbóli megnyitását nem szabad és nem lehet jogtalanul elgáncsolni.

Ép ezért kérjük a szülőket, tartsanak ki előző elhatározásuk mellett, ne vesztsek el kedvüket és várják be a pár napon belül megérkező újabb helyesbítő miniszteri döntést, hogy még ez évben megnyílhasson a magyar tagozat, melyhez ily nehezen és ily áldozatok árán jutunk.

Gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök szenátorsága.

Megerősítésre szoruló bukaresti hírforrásból vettük, hogy a katolikus püspöki szenátorságot minisztertanácsi döntés értelmében, Csar bukaresti püspök nyerte volna el.

Amennyiben ez az igazságnak megfelelő, a legnagyobb meglepetéssel töltene el bennünket, mert kétséget kizáróan csak gróf Mailáth G. Károly erdélyi róm. kath. püspök lehet, akit

a szenátorság joggal illet meg, amit alátámaszt az a körülmény is, hogy korábban ebben a minőségben a szenátusnak már tagja volt.

Ha a felsőbb döntés nem ebben az értelemben történne, úgy ez kétségtelenül egy újabb súlyos sérelme volna a romániai kath. magyarságnak.

Déva példát mutat Románia egész magyarságának.

A nap folyamán felkereste az Országos Magyar Párt központi irodáját Meskó Miklós dr. a dévai úv. elnöke if. Bordeaux Pál dévai kereskedő társaságában. Előadták, hogy a dévai tagozat nagy lelkesedéssel karolta fel a párt székházának céljaira felépítendő Magyar ház eszméjét és amennyiben a párt mielőbb megindítja akcióját a magyar kisebbségi otthon felépítése érdekében, úgy a tagozat ebből a propagandamunkából is részt kér. A pártelnökség ezt az ajánlkozást köszönettel vette tudomásul és ifj. Bordeaux Pálnak a gyergyói nagygyűlésen tett 100.000 leues nagylelkű adományát alkalmasnak tartja arra, hogy az akció megindulásánál kiinduló pontjául szolgáljon. A dévai látogatók magukkal hozták ifj. Bordeaux Pál nagygyűlésen előterjesztett indítványát és kötelezvényt, mely az adományozó lelkes és nemes intencióit tükrözi.

„A központi igazgatás és vezetés zavartalan menetének — mondja többek között az indítványtevő — egyik legfontosabb feltétele a működés központi és vidéki tényezőinek megfelelő elhelyezkedése, ahol ezek a tényezők működésüket a velük szemben támasztott rendkívüli követelményeknek kifejtethetik. Röviden: kell otthonuk legyen.

A vidéki alkulatok vezetőségeinek otthonáról minden magyar vidék külön maga fog saját hatáskörében és költségén gondoskodni. Erre, innen a nagygyűlésből sem kezdeményezés, sem intézkedés nem kell.

A legfontosabb tényezőnek, a központnak megfelelő elhelyezéséről, otthonáról azonban az összességnek érdeke és kötelessége gondoskodni.

Nekünk, az Országos Magyar Pártnak, nincs otthonunk.

A legszegényebb családnak, a kisiparosnak, a kereskedőnek van családi és vállalati otthona (műhelye, üzlete), ahonnan e család és üzlet egyszerű életmenetét elvezetgeti.

Vajjon e közel kétmillió kultur és érdek-közösségben élő családnak és annak a súlyosan komplikált munkalabirintusnak nem kell nyugodt otthon, műhely, iroda? Azután így folytatja:

1. Mondja ki az Országos Magyar Párt gyergyószentmiklósi nagygyűlése, hogy az O. M. P.-nak, mint a romániai magyar népkisebbség egyetlen politikai megnyilvánulási szerve

hőzponti igazgatásának és vezetésének elhelyezésére otthont, Magyar Székházat épít Kolozsvárt.

2. Mondja ki, hogy ez a székház a magyarság önkéntes adakozásából építtessék fel és az az adakozó magyarságnak elidegeníthetetlen közös tulajdona lesz.

Az egyhangú lelkesedéssel elfogadott indítvány végül utasítja az elnökséget arra, hogy az ügyet haladéktalanul tárgyalás alá véve, főbb vonásaiban a gondolatot és a kivített kidolgozva és az inézbizottság egyik közeli ülésén tárgyalva, az anyagi eszközök országos adakozás útján leendő előteremtése céljából a vármegeyi tagozatokat megfelelő utasítással lássa el és utasításainak pontos és eredményes végrehajtását ezen szerveknél sürgesse meg.

Végül meghatóan érdekes ifj. Bordeaux Pál kötelezvénylevele, mely megérdemlő lelkes példamutatásával, több egész terjedelmében ideiktassuk.

A fenti indítványt megtevő Bordeaux Pál ifj. dévai lakos, a Magyar Párt tagja, jogutódaimat és örököseimet kötelezőleg teszem a tárgyban ezennel a következő nyilatkozatot:

Kötelezem magamat a jelen indítványban előadott cél megvalósításáért 1927. év szeptember hó 1-éig 100.000, azaz Egyszázezer leit az O. M. P. központi pénztárába letenni azzal a rendeltetéssel, hogy az a Magyarság Székháza felépítésének megvalósításáig az elnökség felelőssége mellett gyümölcsözőleg kezeltessek.

Ezen felajánlott adomány semmi más célra és senki más, mint a magyarság jogosított képviselője, az Országos Magyar Párt elnöksége által fel nem használható, le nem foglalható és a cél megvalósíthatatlansága esetén adományozónak járulékaival együtt további rendelkezésére visszafizetendő.

Ehhez a kötelezményhez nem kell külön kommentár.

Meg vagyunk róla győződve, hogy várt hatása nem marad el a magyarság egyetemének mindenkor tapasztalt áldozatkészségére. Az O. M. P.-nál most van kidolgozás alatt egy tervezet, mely rendszerbefoglalja a Magyar ház érdekében megindítandó mozgalom tennivalóit és nem fog soká késni a felhívás, mely ifj. Bordeaux Pál nagyszerű példájának követésére szólít fel minden Romániában élő és nemzete sorsát valóban szíven viselő, öntudatos magyar embert

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Mindennemű OLAJ

állandóan raktáron.

Megjelent a gyógyfürdők- és gyógyvizekre vonatkozó törv. végrehajtási utasítása.

Új rendelkezések, új megterhelések.

A Monitorul Oficial szeptember 14-i 205. számában közli az 1926 március 23-án közzétett, ásványvizek- és gyógyfürdőkre vonatkozó törvény végrehajtási szabályzatát. Az ország összes ásványvízforrásait és gyógyfürdőit három kategóriába sorozták: 1. gyógyfürdők; 2. kisebb gyógyhelyek és 3. ásványforrások. A végrehajtási utasítás értelmében az összes gyógyfürdők és ásványvízforrások kihasználására új engedélyt kell kérni.

A törvény által előírt feltételek végrehajtására a közegészségügyi minisztérium haladéktól adhat legkésőbb 1935-ig. Az 1926. év végéig azonban minden gyógyhely köteles a minisztériumnak működési szabályzatát benyújtani. A végrehajtási utasítás nagy fontossággal bír különösen az erdélyi ásványvízforrásokkal kapcsolatban. A végrehajtási utasítás 11. §-a értelmében az ásványvizek és gyógyforrások vegyelemzése csakis egyetemi laboratóriumban végezhető, vagy csak a minisztérium által delegált specialistákkal.

Az autorizált laboratóriumok jegyzékét a minisztérium később fogja közzétenni.

Az anazálási kérvénnyel egyidejűleg a minisztériumhoz benyújtandó: 1. a forrásnak és vidékének helyszíni rajza; 2. a szomszédos ipartelepek felsorolása; 3. a megyei, közegészségügyi hatóság bizonyítványa, hogy az ásványvízre a szomszédos ipartelepek és lakóházak nincsenek befolyással; 4. a forrás berendezésének vázlata. Ez utóbbinak a következő feltételeknek kell megfelelnie: az ásványvíznek mechanikus levezetése olyformán történjék, hogy az semmi vegyi változást ne szenvedjen. Az üvegek töltése zárt helyiségben történjék csapok útján, szigorúan tilos az üvegeknek a forrásba való bemártása vagy pedig a víznek csebekben való szállítása. Az üvegek töltése gumicsöveken át történjék, amelyeket napjában kétszer fel kell

eserélni és kifőzni. Fémcsöveket nem lehet használni. Az üres üvegeket mechanikai úton, utána pedig kémiai úton kell kitisztítani. Kiöblítésük ásványvízzel történik, ha az bőven van. Telt üveget mechanikai módszerrel parafadugóval kell bezárni, melyek fölébe fémkapszulákat lehet alkalmazni. A szénsavnak megfelelő nyomás alatt való tartása a Kotthy módszerrel engedélyezve van.

Az üvegekre alkalmazandó vignetták szövegét a minisztérium hagyja jóvá. A vignettákon fel kell tüntetni románul az analízis eredményét, a víz gyógyhatását megfelelő betegségekre, az adminisztráció címét és a forrásnak a nevét. Ugyanazon víznek csak egy elnevezése lehet. Román szöveg mellett más nyelven fogalmazott szöveget is lehet alkalmazni. Kirakatokban reklám céljára csak üres üvegeket szabad elhelyezni.

A mesterséges úton előállított ásványvizeket csak mint asztali vizet szabad árusítani. Ezeknek felírata román nyelven megjelöli a víz nevét és a gyár pontos címét. Szigorú büntetést ír elő ez a törvény azok számára, akik hamis reklámot csinálnak vagy pedig különböző cégek márkáját utánozzák, hasonlóképpen azokra is, akik a minisztérium jóváhagyása nélkül, külföldi ásványvizeket hoznak az országba. Ugyanazon rendelkezések vannak érvényben azokkal szemben is, akik mesterséges vizeket mint természetes ásványvizeket hoznak forgalomba közfogyasztásra.

A végrehajtási szabályzat értelmében az összes ásványvíz- és gyógyforrástulajdonosok, akiknek vegyelemzése öt évnél régebbi, kötelesek újból analízist tenni vizeiket. Ezen munkálatok végrehajtására két évi haladéktól ir elő a törvény. (Consum.)

tatott meg azokra nézve, akikre az 1910. január 1-i dátum jelentős.

Ez az új törvény a jogelismerés útja helyett ugyan az engedélyezés útjára lépett csak, de a képviselőház elfogadott egy törvényes vélelmet, amikor kimondotta, hogy úgy tekintendők azok, akiknek az ezen új törvény alapján megadták az állampolgárságot, mintha azzal már 1918. október 18-án birtak volna. Ez az új törvény lényegesen javítja a cseh-szlovákiai kisebbségek helyzetét, amely azonban kielégítőnek még így sem mondható.

Ha mindezeket megállapítottuk, felmerül a kérdés, mit kell tehát kívánnunk, hogy az állampolgárság és illetőségi ügyek a jövőben kisebbségi sérelmet ne eredményezzenek.

Ugy gondoljuk, elsősorban nekünk is kívánnunk kell, amit a Népszövetségi Ligák Uniójának f. é. április havában megtartott ülésén hangsúlyoztak, nekünk is fel kell kérnünk az egyes érdekelt államokat, hogy az 1922. évi római állampolgársági konvenció ratifikálását sürgősen fogadják, de kérnünk kell ezenkívül azt is, hogy az egyes államok törvényhozási minél előbb rendelkezjenek a kérdésekben a revíziót, biztosítsák mindenkinek a békeszerzősek értelmében neki járó állampolgárságot, mert ezzel az európai konszolidáció érdekében cselekszenek és a kisebbségeknek arra irányuló törekvéseit is elősegítik, hogy mint államaik hű alattvalói, azok felvirágoztatásán nyugodtan és meglehetősen működjenek tovább.

Többezer

üres tanítói állás van az okiráltságban

Tanügyi körökben ismeretes, hogy az okiráltság különböző részeiben száz és száz olyan falu van ahol tanító egyáltalán nincs, holott a lakosság száma egyenesen parancsoló szükséggel érzi már hiányát. Másutt viszont olyan iskolák vannak, ahol egyszerre több tanító számára volna hely, de a tanerőhiány miatt az állások betöltetlenül állanak.

A közoktatásügyi minisztérium egyik vezető tisztviselője az okiráltságnak eről a speciális helyzetről a következőket mondotta:

— Valóban, a tényleges helyzet a regát sok vidékén az, hogy számos, többezer állás áll ezidőszereint betöltetlenül. Azok a tanítók, akik még nem beszélnek eléggé jól románul, de a nyelv elsajátítása föltett szándékuk, most jó alkalmat találhatnak arra, hogy aránylag rövid idő alatt pozíciójukat megszilárdítsák. Azokra az iskolákra gondolok éppen, ahol egyszerre több tanerő is működik. Ezek a tanítók nyújtják be oda kinevezési kérvényeiket. Itt az illetők, addig, míg tökéletesen el nem sajátítják a nyelvet, olyan tantárgyakat taníthatnak, amelyeknél nincs szükség a nyelvtudásra: így rajzot, szepírást, éneket stb.

Bizonyára sokan vannak, akiknek figyelmét megragadja az okiráltság fenti vidékeinek speciális helyzete; ép erre való tekintettel tartottuk érdemesnek a minisztériumban elhangzottakat kiemelni a mindennapi események szürke sodrából.

Már csak azért is nagyon érdekes ez a regáti helyzet, mert Gyergyó és Csik szentiszta székely vármegyébe az utóbbi időben olyan tanítókat küldöttek, akik egy mukkot sem tudnak magyarul s így ezzel valóban nem szolgálják azt a nemes kultur célt, melyet minden államnak szolgálnia kellene. Tán csak nem akarják, hogy azok a tanító urak magyarul tanuljanak? A cél semmizetre sem az, míg ellenben itt a vármegyében és Erdélyben sok olyan tanító van állás nélkül, akik, ha tudnak is legalább részben románul, kenyér nélkül tengetik életüket azért, mert egyszerűen kirúgták állásukból.

Midőn hálásan megköszönjük a kormányoknak ezt a szerető modusát, arra kell kérjünk, töltsék csak be az okiráltsági tanítói állásokat regáti románokkal, az erdélyieket pedig olyanokkal, akik magyarul is tudnak beszélni s a magyar tanítók románnyelvben való perfekt jártasságát bizzák az időre, amely a legbiztosabb módszer arra, hogy a testvéri érzést a szívekben istápolja.

Az állampolgársági jogról.

Jakabffy Elemér dr.

(Magyar referátum a genfi kisebbségi kongresszuson.)

(Folyt. és vége.)

Jugoszláviában az új területeken az állampolgárság ügyét törvény még nem szabályozza. Itt tehát egyedül irányadók a trianoni szerződésnek már említett 61. és 62. §-ai, melyek szerint feltétlenül csak azok tekintetnek a S. H. S. állam polgárainak, akik 1910. január 1-e előtt szereztek illetőséget, a többiek csak, ha az eset körülményeihez képest, az államtól engedélyt nyernek. Ehhez képest adminisztratív úton kell igazolni azt, hogy az illető 1910. január 1-én már az új jugoszláv állam területén állandó lakással és illetőséggel bírt, ezt meg is tartotta és más állampolgárságra nem optált. Mindezek bizonyítása adminisztratív úton igen nehéz, minden adat megszerzésével sok költség és egyéb akadály merülhet fel.

Ha már azon államokban, amelyeket a kisebbségi szerződések az állampolgársági kérdés elintézésében irányítani hivatottak, ilyen a helyzet, sajnos még szomorubb képet látunk ott, ahol kisebbségvédelmi szerződés az államhatalom elhatárolását egyáltalán nem befolyásolja. Olaszország pl. azon az állásponton van, hogy az olasz állampolgárság adományozása bizonyos esetekben Olaszország szabad elhatárolásától függ. Ennek folyományaképpen kérelmekkel elutasítottak olyan családok is, amelyeknek tagjai századokon át Dél-Itáliában éltek, csak azért, mert az állampolgárságot elnyerni kívánó egyén véletlenül nem Dél-Itáliában született.

Ugyanígy elutasítottak itt olyan egyének is, akiknek soha máshol „Heimatsrecht”-jük nem volt mint Dél-Itáliában valamelyik községében, mert nem itt, hanem külföldön születtek.

Fájdalom, 1926. január 10-én Olaszország 16 szám alatt még olyan törvényt is alkotott, amely szerint a békeszerződések alapján engedélyezett opció mindenkor visszavonható, ha az

optált méltatlanná válik az olasz állampolgárságra, politikai magatartása miatt. 1926. január 31-én pedig 180. szám alatt meghozott törvény az olasz állampolgárság megvonását határozza azon polgárokat illetően, „akik külföldön olyant tesznek, amiből az országban a rend megzavarása, az olasz érdekek sérelme vagy az olasz név presztizsének esőkenése várható, még abban az esetben is, ha ezen cselekedet büntetendőnek nem minősülhet. Súlyosabb esetekben egy bizottság megfelelő előterjesztése alapján az állampolgárság elvonásával, az illető vagyonának konfiskálása is kimondható.”

Igaz, hogy mindazok a törvényes intézkedések, melyeket az egyes államok az állampolgársági, illetve illetőségi kérdésben tettek, egyetemes jelleggel bírnak; az illető törvényes rendelkezések kivétel nélkül az állam területén élő minden egyénnel szemben egyformán alkalmazást nyerhetnek, mégis meg kell állapítanunk, hogy ezek a törvényes rendelkezések legfőképpen a kisebbségi nemzetekhez tartozókat sértik, az ő helyzetüket teszik olyanná, milyenné azt a békeszerződések, illetve kisebbség védelmi szerződések tenni nem kívánták. Mert, bár pontos statisztikai adatok rendelkezésünkre nem állanak, kétségtelen, hogy ezen törvényes rendelkezések hátrányait legnagyobb részt csak a kisebbségi nemzetekhez tartozók szenvedik és egész ritka esetek azok, amidőn a többségi nemzethez tartozókat is sújtják. Már pedig mindenkor szem előtt kellene tartani az államkormányoknak a Nemzetközi Állandó Döntő bíróság harmadik ülésének 6-ik számú szakvéleményét, illetve ennek azt a megállapítását, hogy „tényleges egyenlőségnek kell uralkodni és nem csupán a jogi formák látszólagos egyenlőségének és ily értelemben kell elkerülni a törvénytörésekből eredhető különböző bánásmódot”.

Igaz, a legutóbbi hónapok, mintha az államkormányokat jobb belátásra hozták volna. Romániában és Jugoszláviában a kiutasítások száma lényegesen csökkent, az állampolgárságok és illetőségek megadásánál több liberalizmust tapasztalunk, Cseh-Szlovákiában pedig a legutóbbi hetekben egy újabb törvény szavaz-

Régi levelesládából.

Ebben a rovatban dr. Kugler Vilmos ügyvéd által hozzánk juttatott Baló István Csomafalván székelő vice királybíró feljegyzési könyvéből közlünk időnkint a székelység történelmét érdeklő leveleket, feljegyzéseket. A könyv, melynek díszes bőrkötését a Csiki Kalastoromban készítették, ami a tábla belső részében lévő nyomtatásból kitűnik, Kézdi Antal assessortól került a Kézdi család birtokába.

*

Tekintetes Nemes Szathmár Vár-Megyének
Tekintetes Nemes Gyergyó Székhez küldött
Levele.

Ajánljuk Hazafiúi Szeretettel, barátsággal
teljes Szolgálatunkot Ngtoknak Kegyelme-
teknek!

Az üdő Mostoha Sorsa készítette meg azt a Nyomos fájdalmat Sziveinkben örökösön bé alázó Emlékezetet, hogy ezen két Hazát, mely egy Test és Lélek volt, a melyet egy arányu buzgóság melegített, és egy forma Hazájához forró Szeretet táplált, egy mástól el válassza.

Mely sok viszontagság talált azolta ben-
nünket, és mely árva Sorsra jutott ezen egy Vérből eredett Magyar Nemzet, Nints Ember, aki ne lássa, s ne érezze; annyival is inkább, hogy az edgyesedett erő meg osztatott, a Kö-
zönséges Törvény Füstnek eresztett, a Nem-
zet meg vettetett, Nem volt Semmi, a mi Szent-
nek üsmértetett volna, egy Szóval Lábán Semmi
nem maradhatott, határ nélkül volt minden, a
Szabad Tettszés rendelte a Törvényt, mind ezek
alatt mostis Nyög a Haza, és Zokogással ke-
sergi a Határ nélkül Uralkodó Hatalomnak rajta
el követett Sanyargatásait.

Amidőn tehát az edgyesedett Sziveknek
helyét láttyuk, és ha kisebb erőnek a nagyob-
bal való össze kaptoltatásából várható Magyar
Boldogságot, méltán remélhettyük, hogy a fel-
bontott országok kötések helyett a Fejedelem-
mel állandó örökös és el bomolhatatlan kötések
tétethessenek, most vagy az az üdő, a mely-
ben ezen boldogságnak elérésére kell töreked-
nünk, Ugy mint a közönséges gyűlésen, mely
8 ik Juniusra Budára rendeltetett; az hovás
Ngtokot, Kíteket a magok Követtyeik által te-
endő Meg Jelenés véget el várjuk, hogy Ve-
lünk együtt, valamint hajdonában, ugy mostis
az örökös állandó Boldogságot ezen árvásodott
Hazáknak állandóul meg örökösíthetik. Melyet
is a midőn leg buzgóbb indulattal ki kérnénk,
egész Hazafiúi Szeretettel, indulattal minden
esetekbe, barátságos hajlandóságokba ajánlottak
örökösön Maradtunk. Költ Nagy Károly Mező
Városunkba Szt-György Havának 12-ik, és
utánna következett Napján tartatott Közönséges
Gyűlésünkben 1790 ik esztendőbe.

Nagyságtokk, Kegyelmetekk

Kész Köteles Szolgái, Attyafiai, s Barátai

Tkts Ns Szathmár Vár-Megyének
össze gyűlt Tagjai s Rendei.

Október 14-én megnyílt Dr. Hirsch Hugó csikszeredai Szanatóriuma.

Beszámoltunk már egyizben olvasóinknak,
arról az érték gyarapodásról, amelyet dr. Hirsch
Hugó csikszeredai szanatóriuma jelent a Szé-
kelyföld és azontul az egész ország számára.

Itt, ahol egészségügyi intézményekben
olyan szegények vagyunk, különös fontosságu az
a teremő és valóban áldozatos munka, amellyel
Dr. Hirsch Hugó, a csikszeredai közkórház
nagynevű sebészfőorvosa megteremtette Szana-
tóriumát.

Régi terve Dr. Hirsch főorvosnak egy
Sanatórium létesítése. Olyan modern felszere-
lésnek, elrendezésnek és milliók beállításá,
amely a sebészet gyorsiramu fejlődésével össz-
hangban áll.

A legideálisabb elgondolással kezdette meg
az elmúlt esztendőben tervének megvalósítását.
S ma, Csikszeredában, a Főtéren, készen áll az
a nagy munka, amely nem Csikszeredának, ha-
nem állíthatjuk, bármelyik nyugati világváros-
nak is díszére válna.

Büszkeséggel és örömmel jegyezzük fel
a mai napot, amelyen átadják a forgalomnak
ezt a szerényen meghuzódó darab „nyugatot”,
amelynek mindenizébe belelűtetett egy nagy
konceptióju és műveltségü embernek hatalmas
szaktudása és tökéletességig finomult művészi
izlése.

A Szanatórium megtekintésénél kihang-
súlyozódik ez a két szempont. S amint a kettő

teljes harmóniába olvad, képezi a szemléltében
a legfonságesebb esztétikai gyönyörűséget.

A legmodernebb felszerelésű, tükörcsillo-
gásu hatalmas reflektorokkal bíró operációs-
terem, az ide nyíló Röntgen-terem, a legegész-
ségesebb elhelyezésű, minden kényelemmel be-
rendezett világos betegszobák, fürdők, amint
belehelyezkednek a folyosók, társalgók, lépeső-
ház, székelymotívumokkal, remek kandallókkal
tarkított ornamentjébe, a szemléltében a földi
paradiesom impressziót keltik.

Kiegészítője ennek a képnek a Szanató-
rium udvarán készített művészi értékű terras
a mögötte elterülő fenyves kerthelyiséggel.

Nem dicsérni, nem reklamirozni akarunk,
amikor a Dr. Hirsch Szanatórium megnyitásá-
ról beszámolunk. Aki egyszer megnézte azt, rá
jön, hogy erre semmi szükség nincs. Hivatá-
sunk kötelességszerűen parancsolja, hogy Csik-
vármegye e kiváló értékű emberének, a köz ja-
vára nagy áldozattal teremtett nagyerékű mű-
véért elismeréssel adózzunk.

A Szanatórium folyó évi október hó 14-én
nyílt meg. Sebészeti és női betegségek, kivéte-
les esetekben más betegségek számára is ren-
delkezésre áll; nemi és elmebetegségek kivéte-
lével.

Az ápolást a Szent Vince-rend irgalmas
nővérei végzik.

3-1

HIREK.

— **Mária királynő Newyorkba érkezett.** New-
yorkból táviratozzák: Mária román királyné
leányával, Iléánával és Miklós herceggel a Le-
viathan- gőzösön megérkezett Newyorkba. A
parton összegyűlt közönség lelkesen fogadta a
királyi család érkező tagjait. A királyné már
meglátogatta Coolidge elnököt és a Fehér Ház-
ban volt a tiszteletére rendezett diszlakomán.

— **Bethlen György gróf Bukarestben.** Bethlen
György gróf. a Magyar Párt elnöke Bukarestbe
érkezett, s a mai nap folyamán több miniszteri-
umban tárgyalta pártügyekben.

— **Visszahelyezték Csikvármegye felfüggesz-
tett alispánját.** Csikszeredáról alkalmi tudósítónk
jelenti: A belügyminiszter dr. Gherman Joe
felfüggesztett csikvármegyei alispánt állásába
visszahelyezte, mert kiderült, hogy az ellene
emelt vádak teljesen légből kapott koholmán-
nyok voltak.

— **Felhívás.** A zárda régibb időben volt
tanítványait f. hó 27-én, szerdán d. u. 4 órakor
a zárda földszinti vendégszobájában kis érte-
kezletre tisztelettel kéri
az igazgató.

— **Szüreti mulatság.** Az Ipartestület Dal-
köre f. hó 30-án, szombaton este, a Laurenty-
szálloda újonnan átalakított nagytermében, ez
alkalomra összeállított műsor keretében tartja
szokásos szüreti mulatságát. A műsor egyik
száma hűen adja a falun történő szőlőszüretet,
amely észrevétlenül viszi bele a közönséget a
valódi szüretvégi mulatságba. A Dalkör szüreti
mulatságának célja az, hogy ez alkalommal a
gyergyói társadalom támogatását megnyerve, a
további fennállását és kulturális működését meg-
tarthassa. Azt hisszük, nem kell közönségünk-
nek azt a célt bővebben fejtegetni, mert tuda-
tában van annak, hogy az Ipartestület Dalköré-
nek fennmaradása csakis így lehetséges és csakis
így fejtheti ki azt az egyre kívánatosabb mű-
ködését, melyre elhivatott.

— **Petrescu Comnen kalauzolja Erdélyben Col-
ban főtitkár.** Colban Eric Nagyváradnál érke-
zik be Romániába. A kormány ünnepélyes fo-
gadtatásban részesíti s a kormány nevében Pet-
rescu Comnen várja. Ugyanaz, aki Svájcban
járja a népszövetségi lépesőket a kormány ne-
vében. Hamarabb hazakerült, hogy ő legyen a
fogadó notabilitás. Ugy látszik, Colban kisebbségi
főtitkár Genfben is csak Petrescut látja
Romániából ha ide jön, itt is csak ő áll előtte,
nem is kerülhet más melléje. Akár Genfben,
akár itthon a Colban Eric főtitkár számára nem
létezik más a kisebbségi kérdések terén, csak
amit ettől a szakértőnek kifejlesztett diploma-
tától hall. Petrescu Comnen magas, szikár,
sötétbarna ember. Az ő alakjától nem látja Col-
ban a kisebbségi feladatok erdejét.

— **Ügyvédyülés.** E hó 31-én vármegyé-
nk területén lakó ügyvédek dékánt fognak válas-
tani. Ugyanis az erdélyi dekan, dr. Vasu ki-
nevezetve prefektusnak, ezen tisztről le kel-
lett mondjon. Benünket annyiban érdekel a do-
log, hogy tekintettel a megye magyar mivoltára,
szinte természetesen követelhetők, hogy
ezen közjogilag fontos bizalmi állásba megyénk
ügyvédi karának oly sok tehetséges magyar
tagjai közül választassék meg valamelyik. Ezen
óhaj annál is inkább indokolt, mert minimális
követelmény, hogy román nemzetiségi dekan
után magyar embert érjen ezen megtiszteltetés.

— **Elkészült az új középiskola terve.** A
középiskolaoktatás reformját tanulmányozó bi-
zottság ülésén a következő alapelveket szögezték
le: A középiskolai oktatásnak a célja az általá-
nos műveltség elsajátítása és filozófiai életné-
zet kifejlesztése a világmindenség és az emberi
társadalom törvényeiről. Az általános műveltség
megszerzésére a bizottság hétéosztályos közép-
iskolai oktatást elegendőnek talál és a nyolcadik
osztályt törleendőnek ítélte. Az eddigi próbálko-
zásokkal ellentétben az új középiskola teljesen
egységes lesz speciálódások nélkül. Az anyag
beosztása egy ciklusra fog megtörténni, nem
olyan két ciklusban, mint eddig, hogy tudniillik
az alsóbb osztályok tanulmányait a felsőbbek-
ben magasabb szempontokból ismételték. A tár-
gyak beosztása olyan lesz, hogy az utolsó osz-
tály az illető témakörnek filozófiai betetőzését
fogja adni. Az összes tárgyakat a filozófia köré
csoportosítják, s ennek a szempontnak a tekintet-
bevételével az utolsó három évben heti három
óraban szerepel a filozófia. Bevezetik továbbá
rendes tantárgynak az etikát, a metafizika ele-
meit is. A bizottság végül a következő tárgya-
kat találta elengedhetetlennek: filozófia, törté-
nelem, földrajz, román latin, francia, német és
görög nyelvek, jog- és közgazdaságtan, egész-
ség, vallás, mennyiségtan és csillagászat,
fizika, kémia s a természettudományok általá-
ban továbbá a szépirodalom, rajz, zene és torna.

* **Orvosi hír.** Dr. Csiky János sebész-nő-
orvos specialista rendelőjét november elsejével
a Sandory-házba helyezi át. Modernül felszerelt
műtő, diathermia, fénykezelés, mikroszkóp stb.
áll a betegek rendelkezésére.

Uránia-mozgó hirei.

Okt. 27-28-án, szerdán és csütörtökön

A boldogság tolvaja.

A filmben nyolc felvonáson keresztül sport, sze-
relem, kalandor dráma és vígjáték jelenetek
váltják fel egymást.

A darabban végigvonuló finom francia pi-
kantéria feledhetetlen órákat szerez a közön-
ségnek. **Slager film!**

Okt. 30-31-én, szombaton és vasárnap

Viharmadár.

Hatalmas középkori kalandor dráma. Mindkét
rész egyszerre vetítve 12 felvonásban. Főszerep-
lők: Milton Gils és Euid Benett.

Erzsébet angol királynő uralkodása alatt
játszik a film meséje. Festői kalózelet, a tenger
szabad fiainak világából, romantikus és egyben
tanulságos történelmi tárgyval. Az egész film
oly mesterien van rendezve, hogy a néző el-
feledti a mai világot s kis hijján részt kíván
a spanyol-angol tengeri ütközetből. **A viharadár**
világsikert jelentett s szakértők szerint kevés
film vetekedhetik vele ebben a zsánerben.

Dacára, hogy a két részt egyszerre játsza
a mozi — **Rendes helyarak.**

* **Csávásy Béla** kézdívsárhelyi székely fű-
szeres és mézes pogácsás Gyergyószentmiklóson
Vörösmarty-u. 27. szám alatt megnyitotta sütő-
dejét, ahol fűszeres és mézes pogácsa rendelé-
seket a legnagyobb megelégedésre vesz fel. Fris-
sen sült pogácsáira, amelyek a Piaféren min-
den szombaton és vasárnap kaphatók, felhívja
a n. é. közönség figyelmét.

10-5

* **Virágbarátok, kerttulajdonosok!** Gyönyörű
cserepvirágokról, jácintokról stb. új árjegyzékem
kérésre azonnal megküldöm. **Gáspár István** mű-
kertész Hoghiz—Olthévíz.

3-1

* Selyem-u. 9. sz. alatti telek, 1 hold területű laóházzal gazdaság épülettel örök áron eladó. 2-2

* Kereskedelmi végzett leány bármilyen elfogadható állást vállal. Cim a kiadóban. 4-3

* Klein bodegában állandóan kapható kitűnő csemege szőlő, friss teavaj, napi árban.

* Dadának ajánkozik 4 hónapos gyermekkel, házi munkát is végez Ferencz Katalin, Lazarea, Árok-utca.

Kiadó lapfőigazgató: Puskás J. István.
Minden cikkért írója felel.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Használt gazdasági eszközök,
edények, apróságok
f. hó 30-án d. e. 10 órakor
Gheorgheniben

özv. Cziffra Mihálynénál
a Cziffra-ház udvarán szabadkézből
elárvereztetnek. Egyszázalékos
forgalmi adót vevő fizeti.

Nr. G. 1314—1926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor judiciar aduce la cunoștința publică în sensul legii articolul LX. din 1881 § 102 respective LXI. din 1908 § 19 cumcă lucrările următoare 1 Cinematograf, 52 scaune și 19 bănci care în urma deciziei Nr. C. 4089—4090/9 din anul 1923 al judecatoriei de Ocol Gheorgheni s'au executat în com. Borsec în favorul executor Cetătea Banca de Economie Comercială repr. prin avocat Dr. Emil Precup împotriva executorului comerciant locuitor din Borsec pentru încasarea capitalului de 720 + 6600 lei și accesorii prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 24550 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe baza deciziei Nr. 4089—4090/1923 al judecatoriei de ocol Gheorgheni se fixează termenul pe 26 Octombrie 1926 la orele 3 p. m. în Borszék la casa debitorului și toți cari au voie de a cumpăra, sunt invitați prin acest edict cu observarea acea, că lucrările susamintite vor fi vândute în sensul legii XL. din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvarea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretenziunea care e încasat face 7320 Lei capital, dobânzile cu 5%, socotind din 1 Octombrie 1923 iar spesele până acum stăvire de 4219 Lei plus 2232 Lei precum și cele ce se vor ivi cu efectuarea licitației.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și acestia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în sensul articolului XLI din 908 § 20.

Dat în Tulgheș, la 6 Octombrie 1926.

Nicolae Ghilțu,
executor judecătoresc.

Legujabban megjelent

román, magyar, német és francia szövegű

zeneművek

KAHAN
könyv és papírkereskedésben kaphatók.

Moravetz-féle zeneművek bizományosa.

Primăria comunei urbane Gheorgheni.

No. 1302/1926. adm.

Obiect: vânzarea prin licitație publică a parchetelor pe anii 1922/1923, 1924—1925 și 1925—1926.

Hotărâre:

Delegațiunea permanentă a Consiliului Comunal al orașului Gheorgheni fixează termenul de licitație pe ziua de 15 Decembrie 1926 oarele 10 a. m. în localul Primăriei din Gheorgheni pentru vânzarea materialului lemnos de pe parchetele 2, 3, 4 (anii 1922/1923, 1924/1925, 1925/1926 în spf. de 25 ha 05 arii cu un volum de 12549 mc. bruto sau 11406 neto din pădurea orașului Gheorgheni în locul numit Kopacz, lemn molid bun de construcție conform condițiilor aprobate de Casa Pădurilor sub No. 29652/1926.

Vânzarea se face conform legii de contabilitate și legii pentru unificare administrativă și în baza ordinului Min. de Interne No. 18250/C—1926.

Publicațiunea de licitație se va insera Mon. Of. în ziarele: Indreptarea și Gyergyói Ujság.

Se roagă ocolul silvic pentru a face formele necesare.

Totodată să comunice Ocolului Silvic copia ord. Min. de Interne No. 18250/C—1926.

Gheorgheni, la 24 Sept. 1926.

Del. Permanentă:

p. Primar: Șef de serviciu:
Dr. Dombi. Gociman.

Primăria comunei urbane Gheorgheni.

No. 1312—1926. adm.

Obiect: Vânzarea prin licitație publică a posibilităților anuale din pădurea comunală.

Hotărâre:

Delegația permanentă a Consiliului comunal al orașului Gheorgheni fixează termenul de licitație pe ziua de 16 Dec. 1926 la orele 10 a. m. în localul Primăriei din Gheorgheni pentru vânzarea materialului lemnos de pe o suprafață de 12 ha ce constituie posibilitatea anilor 1922—1923, 1923—1924 din pădurea comunală a orașului Gheorgheni cu un volum de 3984 mc. bruto, în locul numit păraul Tizás conform condițiilor aprobate de Casa Pădurilor sub No. 34407—1925.

Vânzarea se face conform legii de contabilitate publică și legii pentru unificarea administrativă și în baza ordinului Min. de Interne No. 18250/C—1926

Publicațiunea de licitație se va insera în Mon. Of. în ziarele: Indreptarea și Gyergyói Ujság.

Se roagă ocolul silvic pentru a face formele necesare.

Totodată să comunice Ocolului Silvic copia ord. Min. de Interne No. 18250/C—1926.

Gheorgheni, la 24 Sept. 1926.

Del. Permanentă:

p. Primar: Secretar:
Dr. Dombi. Kassay.

Dr. HIRSCH HUGÓ

sebesz-főorvos

SZANATÓRIUMA

MERCUREA-CIUC — CSIKSZEREDA.

Legmodernebb felszerelés.

Elsőrangú kényelem és ellátás.

Az ápolást irgalmas nővérek végzik.

Meghívó.

A „Lemnul” Gheorgheni Gőzfürész r.-t. igazgatósága ezennel tisztelettel meghívja a t. részvényeseket Gheorgheniben folyó hó 31-én d. u. 3 órakor a Frații Charap helyi cég irodahelyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

a következő tárgysorozat mellett:

1. Igazgatóság jelentése.
2. Új igazgatóság megválasztása.
3. Új felügyelő-bizottság megválasztása.
4. Esetleges indítványok.

Gheorgheni, 1926. október hó 20.

Az igazgatóság.

Zamatos izü

fajalmák és körték

vékánként kaphatók Fürdő-utca 8. sz. alatt

Vad Gergelynél.

KAHAZ
könyvnyomda,
könyvkötészet,
könyv és papírkereskedés
GHEORGHENI.

Gummi és rézmetszetű

bélyegzők 8 napon

belül szállíttatnak.

Hirdessen

a Gyergyói Ujságban

Halló! BENZIN! Halló!

Értessük az igen tisztelt eséplőgép és autótulajdonosokat, hogy Csikszeredában,

„Pétrol”
név alatt

benzin és petróleum nagyraktárt

létesítettünk. Nehéz benzin per kg. L 850, autóbenzin L 1150 kg.-ként a vasúttal más mellett. Szíves megrendeléseket kér:

„Pétrol.”

3-2

Ha jó és olcsó szeszt akar, keresse fel a

Halász szesznagyraktárát,

hol első minőségű szeszt olcsóbb áron vásárolhat.

Nyomtatott Kahan I. könyvnyomdájában Gheorgheni—Gyergyószénmiklóson.